

Наумчук Дмитро
магістр міжнародного права
КНУ ім. Т. Шевченка
<https://orcid.org/0009-0007-1399-2474>

Титул над територією у встановленні юрисдикції Міжнародного трибуналу з морського права у справі України проти росії

Анотація. Стаття присвячена аналізу порушень суверенних прав України у морських акваторіях, що прилягають до окупованого Кримського півострова, з боку російської федерації, починаючи з 2014 р. Авторі досліджують правові механізми, які Україна використовує для захисту своїх інтересів у межах міжнародного права, зокрема, через звернення до міжнародних судових та арбітражних інстанцій відповідно до положень Конвенції ООН з морського права 1982 року. Особлива увага приділена арбітражному провадженню, ініційованому Україною у 2016 році проти російської федерації, метою якого було визнання порушень з боку росії щодо незаконної експлуатації природних ресурсів на континентальному шельфі та у виключній економічній зоні, а також узурпації права на рибальство і транзит українських суден через Керченську протоку. У статті детально розглянуто аргументацію України та позицію російської федерації, зокрема, щодо юрисдикції арбітражу.

Основна проблема, піднята у статті, полягає у відмові арбітражу визнавати свою юрисдикцію щодо розгляду спору через наявність питання про порушення суверенітету України над Кримським півостровом, що значно ускладнює притягнення росії до відповідальності. Аналізується практика арбітражу та морського трибуналу для розуміння можливих шляхів вирішення спору.

Стаття робить внесок у розуміння складних правових питань, що виникають у контексті сучасних міжнародних конфліктів, і пропонує критичний огляд існуючих правових механізмів захисту суверенних прав держав у морських акваторіях на прикладі справи Україна проти росії.

Ключові слова: прибережна держава; суверенні права держави; Конвенція 1982 р.; юрисдикція арбітражу.

Актуальність теми. Від початку незаконної агресії російської федерації у Криму у 2014 році, суверенні права України у своїх морських акваторіях і на континентальному шельфі в прилеглих до АР Крим морських зонах, включно з правами на живі та неживі ресурси континентального шельфу і виключної економічної зони протоки, були грубо порушені державою-агресором. Україна має домогтися припинення російською федерацією порушень положень Конвенції ООН з морського права 1982 р. (далі – «Конвенція 1982 р.»), а також захисту своїх прав у Чорному морі, Азовському морі та Керченській протоці, включаючи права України на природні ресурси континентального шельфу та виключної економічної зони в прилеглих до Кримського півострова акваторіях, які належать українському народу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В цілому, дослідженням цієї проблеми займається цілий ряд науковців. Це пов'язано із значною актуальністю та практичною значущістю цього питання для України.

Дослідженню міждержавних відносин України та російської федерації, в тому числі щодо Кримського півострова, акваторії Азовського моря та Керченської протоки, кваліфікації дій російської федерації стосовно захоплення Кримського півострова та правовим наслідкам таких дій, в тому числі стосовно господарських майнових комплексів, розташованих на окупованих територіях, присвячено такі праці: колективна монографія «Українська Революція гідності, агресія РФ і міжнародне право», монографії О.Задорожнього «Порушення агресивною війною Російської Федерації проти України основних принципів міжнародного права» та «Міжнародне право в міждержавних відносинах України і Російської Федерації 1991–2014».

На особливу увагу заслуговує монографія Джульетти Абгарян «Практика міжнародного трибуналу з морського права», що допомогла у дослідженні механізму застосування положень Конвенції 1982 р. на прикладі міжнародного трибуналу з морського права.

Окрему змістовну цінність для теми дослідження мають статті О. Пташенчук «Мирне розв'язання спорів в рамках Конвенції ООН з морського права», Б. Бабина та Е. Плишко «Правовий режим тимчасово окупованої території України в Чорному та Азовському морях і Керченській протоці», В. Дж. Шатца та Д. Ковалю «Україна проти Російської Федерації: прохід через Керченську протоку та Азовське море»,

Л. Давиденко «Виклики для міжнародного права після анексії Криму», К. Марксен «Кримська криза у світлі міжнародного права», в яких автори досліджують особливості положень Конвенції 1982 р. про розв'язання спорів, концепцію окупованих вод та вплив титулу над територією на права прибережних держав, можливість України захистити свої права прибережної держави в акваторіях Чорного, Азовського морях та Керченській протоці, правові наслідки захоплення Кримського півострову російською федерацією тощо.

Метою статті є дослідження причини, яка заважає притягненню російської федерації до юридичної відповідальності за порушення норм і принципів міжнародного морського права під час окупації Кримського півострова та здійснення економічної діяльності в акваторіях Чорного, Азовського морів та Керченської протоки.

Викладення основного матеріалу. Враховуючи ситуацію, що склалася в результаті окупації російською федерацією Кримського півострова та ведення економічної діяльності в акваторіях, що прилягають до Кримського півострова, Україна застосовує всі можливі механізми розв'язання спорів з метою встановлення факту та надання належної правової оцінки міжнародними судовими та арбітражними установами діяльності російської федерації у виключній економічній зоні та на континентальному шельфі, де Україна має суверенні права.

Одним із таких механізмів захисту порушених прав є застосування засобів вирішення спорів, передбачених Конвенцією 1982 р., що стосуються окупованих вод в акваторії Чорного моря. Відповідно до положень Конвенції 1982 р. «прибережна держава має виключне право розвідувати, розроблювати, зберігати та управляти живими та неживими ресурсами, морським дном та товщею води для будівництва та експлуатації штучних островів, установок і споруд»[4].

Враховуючи, що Україна та російська федерація визначили арбітраж, створений згідно з Додатком VII Конвенції 1982 р., як засіб розв'язання спорів відповідно до Частини XV Конвенції 1982 р., у 2016 році Україна подала позов проти російської федерації до арбітражу відповідно до положень Додатку VII Конвенції 1982 р.

В позовній заяві вказано, що російська федерація порушила положення Конвенції 1982 р. щодо прав України як прибережної держави в прилеглих до Кримського півострову акваторіях в Чорного моря, Азовського моря та Керченській протоці (зокрема, захоплення родовищ мінеральних ресурсів і незаконний видобуток нафти й газу на континентальному шельфі України в Чорному морі; здійснення узурпації права регулювання рибальства, незаконний вилов риби та недопущення українських рибальських компаній до вилову риби в морських акваторіях, які прилягають до Кримського півострова; без згоди України ведення будівництва газопроводу, лінії електропередачі та мосту через Керченську протоку; блокування транзиту українських суден через Керченську протоку та узурпація навігаційних прав; без згоди України дослідження археологічних та історичних об'єктів на дні Чорного моря).

22 грудня 2016 року був утворений арбітраж з метою розгляду позову України проти російської федерації у складі п'яти арбітрів. Україна надала арбітражу докази грубого порушення російською федерацією прав України як прибережної держави у морському просторі, що прилягає до Автономної республіки Крим у Чорному, Азовському морях та Керченській протоці.

У своїй позовній заяві Україна вимагала підтвердити її права як прибережної держави, включаючи права України щодо природних ресурсів прибережної зони Кримського півострова, що належать українському народу, та зобов'язати російську федерацію припинити міжнародно-протиправні діяння у відповідних морських акваторіях, надати Україні відповідні запевнення і гарантії їх неповторення та відшкодувати Україні всі завдані російською федерацією збитки [9].

Проблема полягає в тому, що арбітраж, утворений на підставі положень Додатку VII Конвенції 1982 р., враховуючи застереження, зроблені СРСР (російська федерація залишилася державою-учасницею Конвенції 1982 р. як правонаступниця СРСР) та Україною щодо виключення спорів стосовно суверенітету над територією, не має юрисдикції розглядати питання правомірності анексії Кримського півострова російською федерацією, в тому числі титулу над територією Кримського півострова, та розмежування морських кордонів.

При подачі позову Україна базувала свої аргументи на тому, що вона має суверенітет щодо Криму, а тому є прибережною державою в розумінні Конвенції 1982 р., і що арбітраж має зосередити свою увагу на питаннях, пов'язаних із неможливістю Україною здійснювати свої суверенні права на розробку та видобуток власних природних ресурсів, захист навколишнього середовища в акваторіях Чорного та Азовського морів, реалізацію права проходу через Керченську протоку, а також порушення російською федерацією технічних регламентів під час будівництва Керченського мосту [9].

На жаль, у своєму Рішенні щодо попередніх заперечень російської федерації від 21 лютого 2020 року арбітраж частково підтримав позицію російської федерації та не визнав своєї обов'язкової юрисдикції щодо розгляду спору по суті щодо порушення прав України як прибережної держави у Чорному морі, Азовському морі та Керченській протоці через наявність спору між Україною та російською федерацією щодо суверенітету над Кримським півостровом [9].

В той же час арбітраж включив у своє рішення запит до України надати змінену версію меморандуму, яка повністю врахує обсяг та межі юрисдикції арбітражу.

Причина такого рішення полягає в тому, що національне законодавство України та російської федерації визнають територію Кримського півострова частиною своєї державної території. Спори про суверенітет над територією не входять до сфери дії Конвенції 1982 р., тобто такі спори не включають питання щодо тлумачення чи застосування норм Конвенції 1982 р. та виключаються відповідними застереженнями сторін арбітражного провадження. Тому, арбітраж визначив, що він не має юрисдикцію у даному спорі, оскільки розв'язання даного спору включає вирішення питання щодо суверенітету, яке не підпадає під дію Конвенції 1982 р. [9].

Арбітраж відмовляється визнавати свою юрисдикцію щодо вирішення таких значних спорів (через можливу необхідність вирішенні питання щодо суверенітету над територією) через те, що права на континентальний шельф є похідними від суверенітету над суходолом, продовженням материкової частини якого є континентальний шельф. Тому, існує думка, що арбітраж має обов'язково висловитись, чи буде його рішення щодо захоплення російською федерацією родовищ нафти та газу у прибережних водах давати оцінку про правомірність анексії Кримського півострова російською федерацією.

Для розуміння послідовності позиції арбітража щодо відмови визнання юрисдикції розгляду даної справи варто звернутися до практики розв'язання аналогічних морських спорів органами розв'язання спорів на підставі Конвенції 1982 р.

В даному контексті нашу увагу привертає справа Філіппін проти Китайської Народної Республіки, рішення по якій було винесене арбітражним органом.

Важливим для нас висновком у справі Філіппіни проти Китаю є аналогія, за якою російська федерація посилається на застереження за статтею 298 Конвенції 1982 р., що виключає спори, які стосуються делімітації морських кордонів з-під юрисдикції Органів розв'язання спорів [9].

Обставини розгляду справи такі: 22 січня 2013 року Республіка Філіппіни ініціювала арбітражну процедуру проти Китайської Народної Республіки відповідно до Додатку VII Конвенції 1982 р. В межах провадження, ініційованого Філіппінами, арбітраж розглядав роль історичних прав та джерело прав на морські акваторії у Південно-китайському морі, статус окремих морських об'єктів у Південно-китайському морі та правомірність окремих дій Китаю у Південно-китайському морі, які Філіппіни визначають як порушення Конвенції 1982 р. [8].

Позиція Китайської Народної Республіки полягала в тому, що спір між сторонами стосувався суверенітету щодо островів Південно-китайського моря, тому арбітраж не має обов'язкової юрисдикції щодо розгляду справи. Однак, арбітраж на це зазначив, що хоча дійсно існує спір між Філіппінами та Китайською Народною республікою стосовно суверенітету над островами, але обставини, викладені у позові Філіппін, не зачіпають питання суверенітету [8].

Арбітраж зазначив, що незважаючи на те, що Філіппіни та Китайська Народна Республіка мають спори з багатьох предметів, арбітраж відкидає аргумент, що вони обов'язково витікають з існування спору щодо суверенітету, і що суверенітет є невід'ємною частиною вимог Філіппін у справі, яка розглядається [8].

Також було зазначено, що Філіппіни не просили арбітраж виносити рішення щодо суверенітету, і до того неодноразово та явно просили арбітраж утриматися від цього. Арбітраж не знайшов у заявах Філіппін жодного прихованого визначення суверенітету [8].

Варто також звернути увагу на заяву арбітража, що він у повній мірі усвідомлює межі заявлених вимог і забезпечить, щоб його рішення ні просунуло та ні відступило від вимог сторін щодо територіального суверенітету у Південно-китайському морі [8].

На думку суду основою спору між сторонами стосовно живих та неживих ресурсів полягає у їх різному розумінні своїх прав у морському просторі Південно-китайського моря в межах 200 морських миль від Філіппінських вихідних ліній. Стає очевидним, що Філіппіни та Китайська Народна Республіка стверджують, що кожен з них, але не інша сторона, мають виключні права на ресурси і діють відповідним чином.

Стосовно неживих ресурсів стаття 77 Конвенції 1982 р. встановлює, що прибережна держава, якою в даному випадку є Філіппіни, реалізує щодо континентального шельфу свої суверенні права з метою його дослідження та використання його природних ресурсів. Конвенція роз'яснює, що ці права є виключними у тому сенсі, що якщо прибережна держава не досліджує континентальний шельф або не видобуває природні ресурси, жодна інша держава не може здійснювати таку діяльність без чітко вираженої згоди прибережної держави. Ці положення є однозначними та не вимагають подальшого тлумачення. Тому, в межах свого континентального шельфу тільки Філіппіни або інша держава, що діє на підставі дозволу Філіппін, може видобувати ресурси морського дна [8].

Аналогічна ситуація щодо живих ресурсів та положень Конвенції 1982 р. про виключну економічну зону. Стаття 56 Конвенції 1982 р. чітко визначає суверенні права прибережної держави, якою знову таки є Філіппіни, з метою досліджень та використання, збереження і управління природними ресурсами як живими, так і неживими, у водах, що покривають морське дно, на дні та в його надрах і щодо інших видів

діяльності з економічної розвідки та розробки вказаної зони. Права інших держав у виключній економічній зоні зазначаються у статті 58 Конвенції 1982 р. та обмежені судноплавством та польотами, прокладенням кабелів і трубопроводів та іншими правомірними з точки зору міжнародного права видами використання моря, що стосуються цих свобод. Права інших держав не включають заборону прибережній державі розробляти живі ресурси у своїй виключній економічній зоні [8].

Ще однією цікавою для нас справою є Маврикій проти Сполученого королівства Великої Британії та Північної Ірландії, яка може допомогти із оцінкою шансів на перегляд своєї арбітражем щодо вимог України. У своєму позові Маврикій прохав арбітраж визнати порушення Сполученим Королівством норм Конвенції 1982 р., що відбулося внаслідок встановлення захисту морських районів до зовнішньої межі виключної економічної зони архіпелагу Чагос. Суд визнав цей позов таким, що походить від спору щодо суверенітету архіпелагу Чагос, і зауважив, що він не має юрисдикції вирішувати це питання [7].

Незважаючи на це арбітраж визнав, що неможливо категорично виключати, що у деяких випадках незначне питання територіального суверенітету може бути дійсно супутнім спору, що стосується тлумачення та застосування Конвенції 1982 р. Однак, справа Маврикій проти Сполученого Королівства не є такою, тому суду не потрібно виносити рішення стосовно цього питання. Спір сторін щодо суверенітету над архіпелагом Чагос не стосується тлумачення або застосування Конвенції 1982 р. Відповідно, суд вважає, що він не має юрисдикції для вирішення цього питання [7].

Однак, в той же час він зазначив, що встановлюючи захист морських районів, Сполучене Королівство не взяло належним чином до уваги права Маврикія, тому Сполучене Королівство порушило зобов'язання за Конвенцією 1982 р.

Наприклад, у справі Гайана проти Суринаму, Гайана зазначала, що Суринам ніс «міжнародну відповідальність за порушення зобов'язань за Конвенцією 1982 р. і Статутом ООН, за порушення принципу мирного розв'язання міжнародних спорів за загальним міжнародним правом через застосування своїх збройних сил. Суринам зазначав, що суд не мав юрисдикції виносити рішення щодо заявлених порушень Статуту ООН та звичаєвого міжнародного права, тому Суринам заявив, що «так як вимоги Гайани ґрунтуються на цих порушеннях, то вони не можуть бути задоволені» [6].

Однак, суд став на сторону Гайани, аргументуючи тим, що він має повноваження застосовувати положення пункту 1 статті 293 Конвенції 1982 р., суть якої полягає в тому, що суд або трибунал, які мають юрисдикцію на підставі Розділу 2 Частини XV Конвенції 1982 р., застосовують Конвенцію 1982 р. та інші норми міжнародного права, що не є несумісними з Конвенцією 1982 р. [6].

До того ж суд зазначив, що Преамбула Конвенції 1982 р. закріплювала можливість застосування загального міжнародного права у тих питаннях, які не регулюються нормами Конвенції 1982 р.

У своєму висновку арбітраж посилався на справу про танкер «Сайга», де Міжнародний трибунал з морського права витлумачив статтю 293 Конвенції 1982 р. як таку, що дає компетенцію Трибуналу застосовувати не лише Конвенцію 1982 р., а й норми звичаєвого міжнародного права (включаючи, звичайно, норми, що забороняють застосування сили): «Під час розгляду застосування сили Гвінеєю під час арешту Сайги, Трибунал має обов'язково взяти до уваги обставини арешту в контексті чинних норм міжнародного права. Хоча Конвенція 1982 р. не містить прямих положень щодо застосування сили під час арешту кораблів, міжнародне право, яке застосовується в силу статті 293 Конвенції 1982 р., вимагає, наскільки це є можливим, уникнення застосування сили та, коли це є невідворотним, воно не має виходити за межі розумності та необхідності у конкретних обставинах. Міркування гуманності мають застосовуватися у морському праві в тій же мірі, як вони застосовуються в інших галузях міжнародного права [10].

Тому, незважаючи на успіх України у створенні арбітражу, перспективи винесення ним рішення не дуже ймовірні., Україна стикається зі значною проблемою встановлення юрисдикції арбітражу, тому що пункт 1 статті 288 Конвенції 1982 р. передбачає, що органи розв'язання спорів мають юрисдикцію щодо розгляду будь-якого спору з тлумачення та застосування Конвенції 1982 р. Україна визначила цей спір таким, що стосується прав України у прилеглих до Кримського півострову акваторіях. Арбітраж дійшов висновку, що наявність неурегульованого територіального спору не стосується тлумачення та застосування Конвенції 1982 р. та виходить за межі юрисдикції арбітражу.

Загальний опис позову має аналогію із справою Філіппіни проти Китайської Народної Республіки, за яким Україна взяла підхід, випробуваний Філіппінами у свій час.

Україні варто виключити будь-яку можливість для російської федерації застосувати статтю 298 Конвенції 1982 р., що виключає з-під юрисдикції арбітражу спори щодо делімітації морських кордонів, шляхом відсутності вимог винести рішення про морські кордони, в тому числі не включати вимогу визнати арбітражем анексію Кримського півострову неправомірною. Водночас необхідно зосередити увагу арбітрів на конкретних діях російської федерації, які вона вжила в акваторії Кримського півострова, що Україна визнає частиною своїх прибережних вод.

Однак, очевидним є те, що основний спір стосується суверенітету над Кримським півостровом відповідно до принципу «суша домінує над морем», тому Україні важко відстояти свої права у морських

просторах. В будь-якому разі арбітраж, може і надалі кваліфікувати спір як такий, що стосується суверенітету над територією, тому він не буде підпадати під юрисдикцію арбітражу.

Україна може зауважити, що немає заявленого спору стосовно суверенітету над Кримським півостровом. Основою такої аргументації може слугувати порушення російською федерацією принципу заборони застосування або погрози силою та принципу територіальної цілісності під час анексії Кримського півострова, тому суверенітет України над Кримським півостровом є встановленим фактом. Тому, позов України проти російської федерації щодо порушення положень Конвенції 1982 р. стосується виключно порушення російською федерацією суверенних прав України як прибережної держави у морських акваторіях Кримського півострова. Незважаючи на це, заява про відсутність спору щодо суверенітету над Кримським півостровом не звучить достатньо переконливо для арбітражу [3].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Однією із основних проблем у захисті суверенних прав України, пов'язаних із порушеннями положень Конвенції 1982 р., є існування принципу «суша домінує над морем», відповідно до якого визначення меж континентального шельфу та виключної економічної зони прибережної держави залежить від її суверенітету над сухопутною територією, до якої прилягає конкретна морська акваторія.

Враховуючи наявність зазначеного вище принципу, захист суверенних прав в акваторіях залежить від титулу над територією, що фактично ставить питання про титул території перед органами розв'язання спорів за Конвенцією 1982 р..

Національне законодавство України та російської федерації визнають територію Кримського півострова частиною своєї державної території.

Таким чином, наявність застережень як з боку України, так і російської федерації, щодо виключення спорів, які стосуються визначення титулу території, дає правові підстави для оскарження обов'язкової юрисдикції органів розв'язання спорів з боку російської федерації в межах арбітражної процедури, ініційованої Україною з вимогами припинення протиправних дій та захисту суверенних прав в акваторіях Кримського півострова.

З іншого боку, практика розгляду аналогічних спорів є дещо неоднозначною з огляду на встановлення обов'язкової юрисдикції Органами розв'язання спорів. Наприклад, у справі Філіппіни проти Китайської Народної Республіки арбітраж відійшов від визначення питання щодо суверенітету над територією, але при цьому констатував порушення Китайською Народною Республікою суверенних прав Філіппін як прибережної держави.

Не менш цікавою є позиція арбітражу у спорі Гайана проти Сурінаму, де арбітраж констатував порушення одного з основних принципів міжнародного права, незважаючи на той факт, що Конвенція 1982 р. обмежує юрисдикцію органів вирішення спору лише питаннями тлумачення та застосування положень Конвенції 1982 р.

Що стосується захисту суверенних прав України, то розгляд таких вимог є цілком ймовірним, за умови виключення будь-яких питань щодо визначення суверенітету однієї або іншої сторони спору над Кримським півостровом.

Виходячи із запиту арбітражу на внесення змін до меморандуму України, Україна має переглянути формулювання вимог у меморандумі, обґрунтування порушення суверенних прав, взаємозв'язку арбітражного провадження зі спором між Україною та російською федерацією щодо суверенітету над Кримським півостровом.

У той же час необхідно зосередити увагу арбітражу на питаннях, пов'язаних із неможливістю Україною здійснювати свої суверенні права на розробку та видобуток власних природних ресурсів, захист навколишнього середовища в акваторіях Чорного та Азовського морів, реалізацію права проходу через Керченську протоку, а також порушення російською федерацією технічних регламентів під час будівництва Керченського мосту.

Список використаної літератури:

1. *Бабін Б.В.* Правовий режим тимчасово окупованої території України в Чорному та Азовському морях і Керченській протоці / *Б. Бабін, Е. Пleshко* // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2016. – №2. – С. 121–125.
2. *Бойко І. С.* Судово-арбітражний механізм захисту суверенних прав України за Конвенцією ООН з морського права 1982 року / *І. Бойко* // LEX PORTUS. – 2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8797/Boiko%20LP%204-2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
3. *Давиденко Л.М.* Виклики для міжнародного права після анексії Криму / *Л. Давиденко* // Молодий вчений. – 2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/125.pdf>.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права / Документи ООН: Збір міжнародних договорів ООН. – 1982 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtsg_no=XXI6&chapter=21&Temp=mtmsg3&clang=en.

5. Jaenicke G. Dispute Settlement under the Convention on the Law of the Sea / G. Jaenicke // Heidelberg Journal of International Law. – 1983 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zaoerv.de/43_1983/43_1983_4_a_813_827.pdf.
6. PCA Case No. 2004-04: Guyana v. Suriname / Permanent Court of Arbitration. – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pcacases.com/web/view/9>.
7. PCA Case No. 2011-03: Chagos Marine Protected Area Arbitration (Mauritius v. United Kingdom) / Permanent Court of Arbitration. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pcacases.com/web/view/11>.
8. PCA Case No. 2013-19: The South China Sea Arbitration (The Republic of Philippines v. The People's Republic of China) / Permanent Court of Arbitration. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pcacases.com/web/view/7>.
9. PCA Case No. 2017-06: Dispute Concerning Coastal State Rights in the Black Sea, Sea of Azov, and Kerch Strait (Ukraine v. the Russian Federation) / Permanent Court of Arbitration. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pca-cpa.org/en/cases/149/>
10. The M/V "SAIGA" (No. 2) Case (Saint Vincent and the Grenadines v. Guinea) / The International Tribunal for the Law of the Sea. – 1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.itlos.org/en/main/cases/list-of-cases/case-no-2/>.

References:

1. Babin, B.V. & Pleshko, E. (2016), Pravovyi rezhym tymchasovo okupovanoi terytorii Ukrainy v Chornomu ta Azovskomu moriakhi i Kerchenskii prototsi, Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy, Vol. № 2, S. 121–125.
2. Boiko, I.S. (2017), Sudovo-arbitrazhnyi mekhanizm zakhystu suverennykh prav Ukrainy za Konventsiieiu OON z morskoho prava 1982 roku, LEX PORTUS. [Online], available at: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8797/Boyko%20LP%204-2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Davydenko, L.M. (2017), Vykylyky dlia mizhnarodnoho prava pislia aneksii Krymu, Molodyi vchenyi, [Online], available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/125.pdf>
4. Konventsiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii z morskoho prava, (1982), Dokumenty OON: Zbir mizhnarodnykh dohovoriv OON, [Online], available at: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-6&chapter=21&Temp=mtdsg3&clang=en
5. Jaenicke, G. (1983), «Dispute Settlement under the Convention on the Law of the Sea», *Heidelberg Journal of International Law*, [Online], available at: http://www.zaoerv.de/43_1983/43_1983_4_a_813_827.pdf
6. PCA Case No. 2004-04: Guyana v. Suriname, (2017), Permanent Court of Arbitration, [Online], available at: <https://pcacases.com/web/view/9>
7. PCA Case No. 2011-03: Chagos Marine Protected Area Arbitration (Mauritius v. United Kingdom), (2015), Permanent Court of Arbitration, [Online], available at: <https://pcacases.com/web/view/11>
8. PCA Case No. 2013-19: The South China Sea Arbitration (The Republic of Philippines v. The People's Republic of China), (2016), Permanent Court of Arbitration, [Online], available at: <https://pcacases.com/web/view/7>
9. PCA Case No. 2017-06: Dispute Concerning Coastal State Rights in the Black Sea, Sea of Azov, and Kerch Strait (Ukraine v. the Russian Federation), (2020), Permanent Court of Arbitration, [Online], available at: <https://pca-cpa.org/en/cases/149/>
10. The M/V "SAIGA" (No. 2) Case (Saint Vincent and the Grenadines v. Guinea), (1999), The International Tribunal for the Law of the Sea, [Online], available at: <https://www.itlos.org/en/main/cases/list-of-cases/case-no-2/>

Naumchuk D.

Title over the territory in establishing the jurisdiction of the International Tribunal for the Law of the Sea in the case of Ukraine v. russia

Abstract. The article is dedicated to the analysis of the violations of Ukraine's sovereign rights in the maritime areas adjacent to the occupied Crimean Peninsula by the Russian Federation since 2014. The author examines the legal mechanisms that Ukraine employs to protect its interests within the framework of international law, particularly through appeals to international judicial and arbitral bodies in accordance with the provisions of the 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea. Special attention is given to the arbitration proceedings initiated by Ukraine in 2016 against the Russian Federation, aimed at recognizing the violations by Russia related to the unlawful exploitation of natural resources on the continental shelf and within the exclusive economic zone, as well as the usurpation of fishing rights and the transit of Ukrainian vessels through the Kerch Strait. The article thoroughly examines Ukraine's arguments and the position of the Russian Federation, particularly regarding the jurisdiction of the arbitration.

The main issue raised in the article is the refusal of the arbitration to recognize its jurisdiction over the dispute due to the question of Ukraine's sovereignty over the Crimean Peninsula, which significantly complicates holding Russia accountable. The practices of the arbitration and the maritime tribunal are analyzed to understand potential avenues for resolving the dispute.

This article contributes to the understanding of complex legal issues arising in the context of contemporary international conflicts and offers a critical review of existing legal mechanisms for the protection of sovereign rights of states in maritime areas, using the Ukraine vs. Russia case as an example.

Keywords: coastal state; sovereign rights of the state; Convention of 1982; arbitral jurisdiction.